

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 110/14
Люксембург, 17 юли 2014 г.

Заклучение на генералния адвокат по съединени дела C-148/13,
C-149/13 и C-150/13
А, В и С

Генералният адвокат Sharpston счита, че свободата на действие на държавите членки при проверката на твърденията на лице, търсещо убежище, за сексуалната му ориентация е ограничена от Хартата на основните права

Макар държавите членки да имат право да проверяват правдоподобността на подобни твърдения, някои методи за проверка като медицински и псевдо-медицински прегледи, агресивни разпити и искания за представяне на доказателства за сексуални действия са несъвместими с Хартата на основните права

Съгласно Директивата на ЕС относно минималните стандарти за признаването като бежанци¹, която препраща към съответните разпоредби на Женевската конвенция, гражданин на трета страна, който има основателни опасения, че ще бъде преследван заради расата си, вероизповеданието си, националността си, политическите си възгледи или принадлежността си към определена социална група, може да иска да му бъде предоставен статут на бежанец в ЕС. Съдът вече е приел, че лицето може да поддържа, че принадлежи към определена социална група поради сексуалната си ориентация².

А, В и С подават молби за убежище в Нидерландия, като се обосновават с това, че като хомосексуални мъже имат основателни опасения, че ще бъдат преследвани в страните им по произход. Молбите им са отхвърлени, тъй като нидерландските власти се съмняват в правдоподобността на съответните им твърдения относно сексуалната им ориентация. Така нито готовността на А да се подложи на преглед, нито представеният от С филм, показващ как той извършва сексуални актове с друг мъж, са приети за достатъчни за установяване на хомосексуалността на всеки от тях. Министърът отчита също така непоследователността на твърденията на С, който не е посочил в подадена по-рано молба за убежище своята хомосексуалност, и това, че той не знае кои организации в Нидерландия защитават правата на хомосексуалните лица. По отношение на В са посочени няколко съображения, включително че не е изложил ясно (i) чувствата си във връзка със своята сексуалност, (ii) сексуалните си отношения и (iii) как се е справил с осъзнаването на сексуалната си ориентация, живеейки в мюсюлманска страна.

Нидерландският Raad van State (Държавен съвет), който разглежда жалбите на тримата мъже срещу решенията на министъра, счита, че проверката на принадлежността на молителя към определена социална група поради неговата сексуална ориентация може да се окаже по-сложна от разглеждането на други мотиви за преследване. Директивата за признаването не дава насоки относно това как държавите членки следва да проверяват твърденията за сексуална ориентация, дали има ограничения при проверката и, ако е така, дали подобни ограничения са същите като ограниченията, приложими при подадени на други основания молби за убежище. Поради това Raad van State пита Съда дали правото на

¹ Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 304, 30.09.2004 г. стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 52, наричана по-нататък „Директивата за признаването“).

² Съединени дела X, Y и Z, [C-199/12](#), [C-200/12](#) и [C-201/12](#). Съдът също е приел, че криминализирането на хомосексуалността само по себе си не е достатъчно, за да се приеме, че е налице преследване. Законодателството следва да бъде прилагано така, че да се стига до тежки нарушения на основните права.

ЕС ограничава действията на държавите членки при преценяване на достоверността на твърденията на молител, който иска да му бъде предоставен статут на бежанец поради сексуалната му ориентация.

В представеното си днес заключение генералният адвокат Eleanor Sharpston сочи, че при положение че хомосексуалността не се счита за медицинско състояние и при липсата на документи, които да я доказват (каквито в повечето случаи е слабо вероятно да има) не съществува обективен метод, с който да се докажат по несъмнен начин твърденията на лицето за неговата сексуална ориентация. Личната независимост е важен елемент от правото на семеен живот, защитено от Хартата на основните права на ЕС, поради което лицето има право да определя собствената си сексуалност. Това означава, че **твърденията на лице, търсещо убежище, за неговата сексуална ориентация винаги трябва да са отправна точка при преценката**. Необходимостта да се запази целостта на системата за убежище и да се установи, кои искания се основават на неверни твърдения, с цел да се помогне на лицата, които действително се нуждаят от закрила, обаче налага в рамките на Директивата за признаването държавите членки да имат право да проверяват такива твърдения.

Генералният адвокат Sharpston подчертава, че от молителите **не може да се иска нищо, което би накърнило човешкото им достойнство или личната им неприкосновеност**. Липсата на изрични насоки в Директивата за признаването относно това как държавите членки трябва да проверяват достоверността на твърденията не означава, че те могат да действат без да се съобразяват с общите правила, установени с Хартата на основните права. **Използването на агресивни или унижителни методи** като медицински или псевдо-медицински тестове, включително фалометрия³, **нарушава правата на физическа и психическа неприкосновеност и на личен живот**. Агресивният разпит също нарушава тези права. Като такъв разпит може да се разглеждат не само исканията да се представят като доказателства снимки и филми на сексуални действия, но и насърчаването на представянето на такива доказателства или приемането им.

Генералният адвокат също така се съмнява доколко тези методи имат доказателствена стойност, що се отнася до различаването на молителите, които казват истината, от тези, чиито твърдения са неверни. Медицинските прегледи не трябва да се използват, тъй като хомосексуалността не е признато медицинско състояние, а псевдо-медицинските прегледи не могат да установят сексуалната ориентация. Отговорите на молителя на недвусмислено зададени въпроси никога не могат да бъдат определящи и при всяко положение „правилните“ отговори може да бъдат подготвени. Доказателства като лични снимки или филми могат да бъдат фабрикувани. След като на практика е невъзможно да се докаже сексуалната ориентация, генералният адвокат счита, че методи за преценка, насочени към нейното установяване не трябва да се прилагат при разглеждането на молби за убежище.

Генералният адвокат Sharpston счита, че основните права на лицето, търсещо убежище, биха били нарушени дори то да се е съгласило да се подложи на такива тестове или на такъв разпит или да представи недвусмислени доказателства. Съгласието не може да поправи такова нарушение, нито да придаде по-голяма доказателствена стойност на получените по този начин доказателства. Като се има предвид уязвимото положение на лицето, търсещо убежище, е освен това съмнително дали съгласието би било дадено свободно и информирано.

Генералният адвокат е на мнение, че подобни агресивни методи за събиране на доказателства като описаните по-горе освен това се основат на стереотипни предположения за това какво е хомосексуалното поведение, което противоречи на установеното от Директивата за признаването изискване за индивидуално разглеждане.

Генералният адвокат Sharpston счита, че е по-добре преценката за това дали следва да се предостави статут на бежанец да се съсредоточи върху въпроса дали

³ Фалометричните тестове се основават на физическата реакция на лицето на порнографски материали.

твърденията на молителя са правдоподобни, вместо да се извършват такива тестове. Това означава да се прецени дали посоченото от него е убедително и последователно.

Във връзка с това генералният адвокат подчертава, че процедурата за предоставяне на убежище е процес на сътрудничество, а не съдебно производство. Нито властите трябва да оборват твърденията на молителя, нито той трябва да ги доказва, а двете страни трябва да работят за постигането на една обща цел. Поради това тя счита, че е важно длъжностното лице, което взема решението, или да е наблюдавало поведението на молителя докато излага твърденията си (което е за предпочитане), или най-малкото да разполага с пълен доклад, съдържащ такава информация. По-нататък тя препоръчва във връзка със спазването на принципа, че всяко лице има право да бъде изслушано преди по отношение на него да бъде постановено решение, което го уврежда, на лицата, търсещи убежище, да се предостави възможност да вземат отношение по всички конкретни въпроси относно правдоподобността на техните твърдения, които може да възникнат в хода на производството преди постановяването на окончателно решение.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на ["Europe by Satellite"](#) ☎ (+32) 2 2964106